

**O`ZBEKISTON RESPUBLIKASINING
TASHQI SAVDO AYLANMASI**

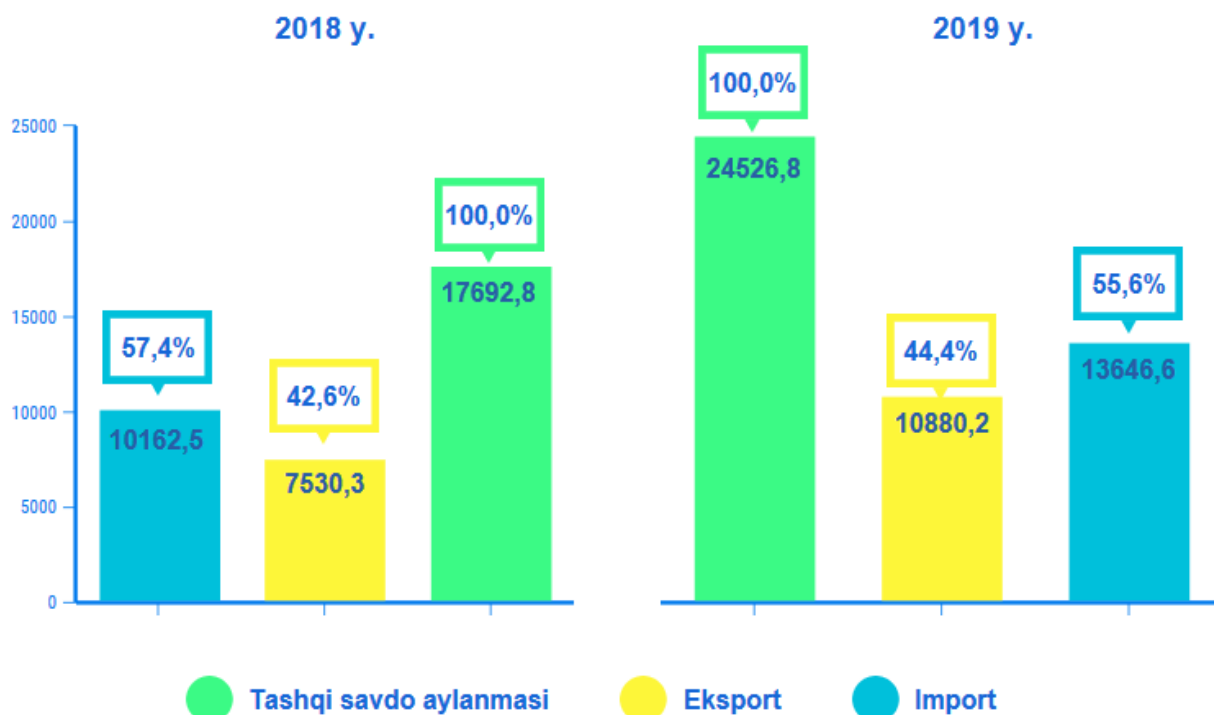
(2019-yil yanvar-iyul*)

Tashqi savdo respublikamiz iqtisodiy faoliyatining asosiy qismi bo`lib xizmat qilmoqda. Ushbu sohada davom ettirilayotgan islohotlar mahalliy va xalqaro bozorlarni mahsulot va xizmatlar bilan ta`minlash imkonini bermoqda. Bugungi kunda O`zbekiston xalqaro hamjamiyatda o`z ovozigaga ega bo`lib nufuzli xalqaro tashkilotlar a`zosi hisoblanadi. Dunyoning yetakchi sanoati rivojlangan davlatlar bilan siyosiy-diplomatik, savdo-iqtisodiy va madaniy aloqalar o`rnatilmoqda.

Boshqa davlatlar bilan erishilgan savdo munosabatlari respublikamizda ishlab chiqarilayotgan mahsulot eksportini oshishiga, o`z navbatida uni dunyoning rivojlangan davlatlar qatoriga qoshilish imkoniyatini bermoqda.

O`zbekiston Respublikasining tashqi savdo aylanmasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi %)

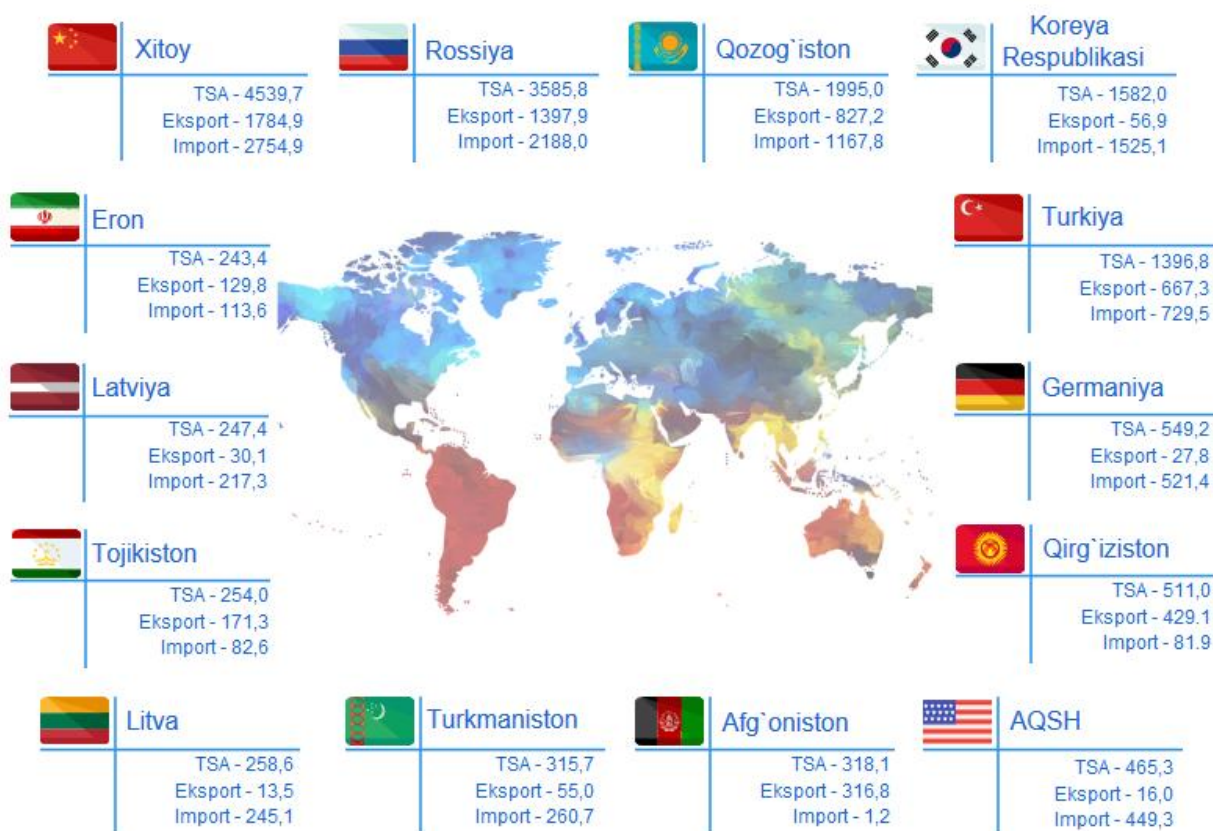
* dastlabki ma`lumot

Ushbu yo'nalishda amalga oshirilgan islohotlar natijasida 2019 yilning yanvar-iyul oylarida respublikaning tashqi savdo aylanmasi hajmi 24 526,8 mln. AQSh doll.ni tashkil etib, 6 834,0 mln. AQSh doll.ga yoki o'tgan yilning mos davriga nisbatan 38,6 %ga oshgan. Ushbu raqamdan eksport hajmi 10 880,2 mln. AQSh doll.ga (o'sish sur'ati – 44,5 %) va import hajmi esa 13 646,6 mln. AQSh doll.ga (o'sish sur'ati – 34,3 %) yetdi. Hisobot davrida 2 766,4 mln. AQSh doll. qiymatida passiv tashqi savdo aylanmasi qayd etildi.

O'zbekiston jahonning 167 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. Uning tashqi savdo aylanmasi dunyo davlatlari qatorida nisbatan salmoqli hissasi Hitoyda (18,5%), Rossiya Federatsiyasida (14,6%), Qozog'istonda (8,1%), Koreya Respublikasida (6,5%), Turkiyada (5,7%), Germaniyada (2,2%) va Qirg'izistonda (2,1%) qayd etilgan.

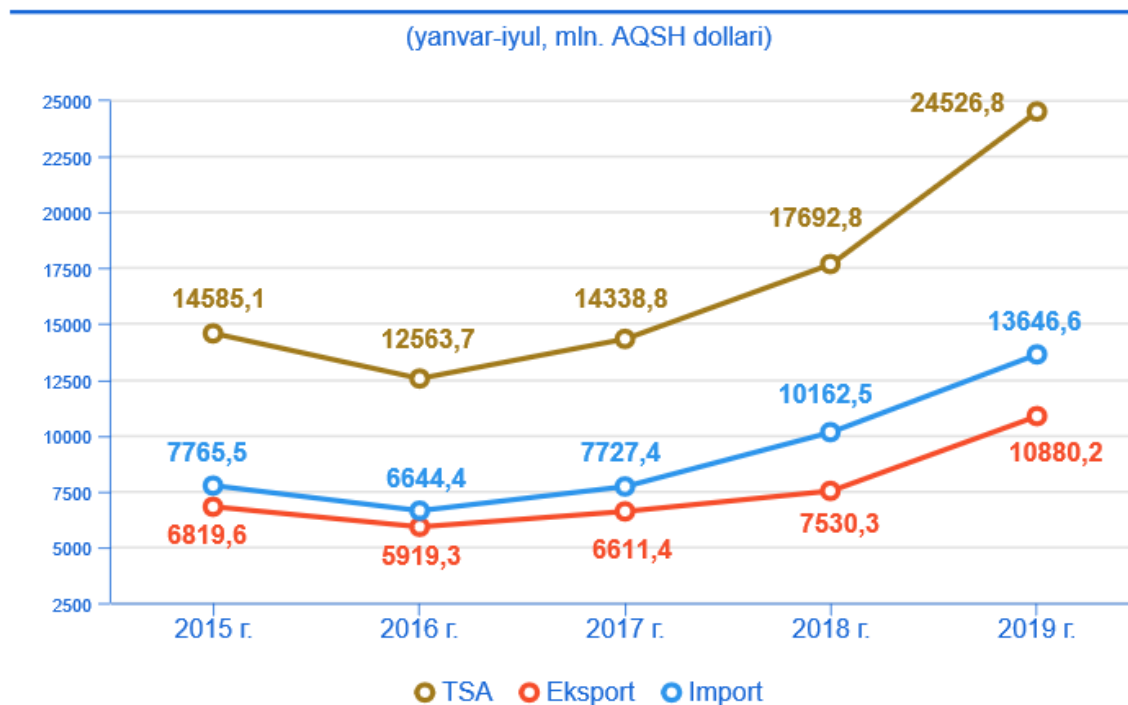
O'zbekiston Respublikasi bilan savdo aylanmasi eng yuqori bo'lgan davlatlar

(yanvar-iyul 2019 yil, mln.AQSH dollari)

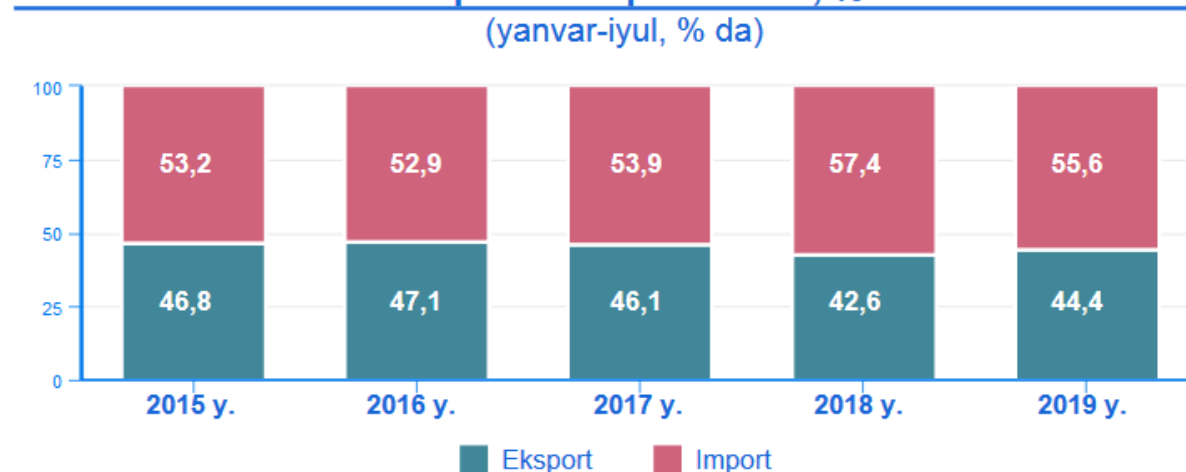
Tashqi savdo aylanmasi tahlili o'sishni ko'rsatib, 2019 yil yanvar-iyul oylarida 24 526,8 mln. AQSh doll.ni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan 6 834,0 mln. AQSh doll. qiymatga oshgan.

O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining dinamikasi

Tashqi savdo aylanmasining tarkibiy dinamikasida ijobiy siljishlar kuzatilmoqda. O'tgan yilning mos davri bilan solishtirganda tashqi savdo aylanmasida eksportning ulushi 1,8 foizga ortgan.

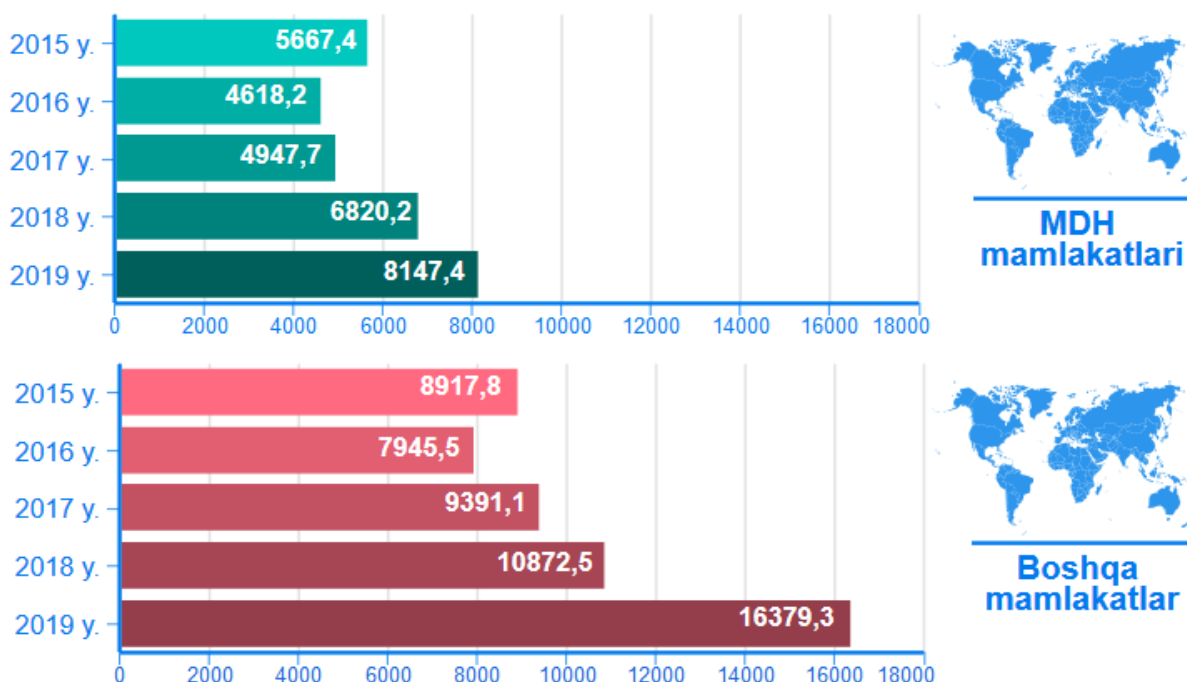
O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo aylanmasida eksport va import ulushi, %

MDH davlatlari bilan ananaviy savdo munosabatlari tufayli va tashqi savdoni har tomonlama qo'llab quvvatlanishi natijasida MDHga a'zo davlatlar bilan o'zaro savdoning O'zbekistonning tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2019 yilning yanvar-iyul oylarida 33,2 %ni (8 147,4 mln. AQSh doll.), otgan yilgi tashqi savdo aylanmasiga nisbatan 119,5 % o'sishni tashki etdi.

O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo aylanmasida MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlarning hajmlari dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

Shu bilan birga, boshqa horijiy hamkor-davlatlar bilan joriy savdo munosabatlari davom etmoqda. Boshqa horijiy davlatlarning tashqi savdo aylanmasidagi ulishi 66,8% yetib (16 739,3 mln. AQSh doll.) o'tgan yilning mos davridagi tashqi savdo aylanmasiga nisbatan 150,6 % oshgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha 20 yirik hamkor-davlatlar orasidan besh davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Qirg'iziston (347,2 mln. AQSh doll.), Afg'oniston (315,6 mln. AQSh doll.), Tojikiston (88,7 mln. AQSh doll.), Fransiya (27,3 mln. AQSh doll.) va Eron (16,2 mln. AQSh doll.). Qolgan 15 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

O`zbekiston Respublikasining ayrim hamkor davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi dinamikasi

(mln.AQSh dollari)

Davlat nomi	2017-yil yanvar-iyul	2018-yil yanvar-iyul	2019-yil yanvar-iyul
Xitoy	2491,8	3273,9	4539,7
eksport	1092,5	1462,7	1784,9
import	1399,2	1811,2	2754,9
saldo	-306,7	-348,5	-970,0
Rossiya	2616,0	3220,6	3585,8
eksport	1137,4	1133,6	1397,9
import	1478,6	2087,0	2188,0
saldo	-341,2	-953,4	-790,1
Qozog'iston	1118,5	1670,8	1995,0
eksport	562,5	806,8	827,2
import	556,0	864,0	1167,8
saldo	6,5	-57,2	-340,6
Koreya Respublikasi	717,2	906,5	1582,0
eksport	63,7	55,0	56,9
import	653,5	851,5	1525,1
saldo	-589,9	-796,4	-1468,1
Turkiya	836,3	1161,5	1396,8
eksport	465,2	513,7	667,3
import	371,1	647,8	729,5
saldo	94,1	-134,1	-62,2
Germaniya	383,3	385,7	549,2
eksport	14,4	22,4	27,8

(mln.AQSh dollari)

Davlat nomi	2017-yil yanvar-iyul	2018-yil yanvar-iyul	2019-yil yanvar-iyul
import	368,9	363,3	521,4
saldo	-354,4	-340,8	-493,7
Qirg'iziston	145,6	219,8	511,0
eksport	104,0	144,7	429,1
import	41,6	75,0	81,9
saldo	62,3	69,7	347,2
AQSH	135,0	279,2	465,3
eksport	11,8	17,2	16,0
import	123,3	262,0	449,3
saldo	-111,5	-244,8	-433,2
Afg'oniston	334,8	382,5	318,1
eksport	333,9	381,3	316,8
import	0,9	1,2	1,2
saldo	333,1	380,1	315,6
Turkmaniston	111,9	117,5	315,7
eksport	40,8	25,0	55,0
import	71,1	92,5	260,7
saldo	-30,3	-67,4	-205,7
Litva	165,7	152,2	258,6
eksport	2,5	5,8	13,5
import	163,1	146,4	245,1
saldo	-160,6	-140,6	-231,5
Tojikiston	137,5	207,2	254,0
eksport	107,7	121,2	171,3

(mln.AQSh dollari)

Davlat nomi	2017-yil yanvar-iyul	2018-yil yanvar-iyul	2019-yil yanvar-iyul
import	29,8	86,0	82,6
saldo	77,9	35,2	88,7
Latviya	172,3	270,0	247,4
eksport	51,1	25,1	30,1
import	121,3	244,9	217,3
saldo	-70,2	-219,7	-187,1
Eron	177,5	177,8	243,4
eksport	147,6	122,1	129,8
import	29,8	55,6	113,6
saldo	117,8	66,5	16,2
Yaponiya	80,5	124,5	235,1
eksport	7,0	5,8	14,6
import	73,5	118,7	220,4
saldo	-66,5	-112,9	-205,8
Ukraina	151,0	245,6	231,1
eksport	52,3	56,2	77,5
import	98,7	189,3	153,7
saldo	-46,4	-133,1	-76,2
Italiya	100,7	144,6	224,5
eksport	10,0	14,4	16,1
import	90,7	130,2	208,3
saldo	-80,8	-115,8	-192,2
Belarus Respublikasi	60,6	229,4	214,7
eksport	13,2	21,8	26,2

(mln.AQSh dollari)

Davlat nomi	2017-yil yanvar-iyul	2018-yil yanvar-iyul	2019-yil yanvar-iyul
import	47,5	207,7	188,4
saldo	-34,3	-185,9	-162,2
Hindiston	200,7	160,3	205,0
eksport	21,0	14,9	12,7
import	179,7	145,5	192,3
saldo	-158,7	-130,6	-179,7
Fransiya	153,3	163,9	190,4
eksport	82,7	98,0	108,8
import	70,6	65,9	81,5
saldo	12,2	32,1	27,3

EKSPORT

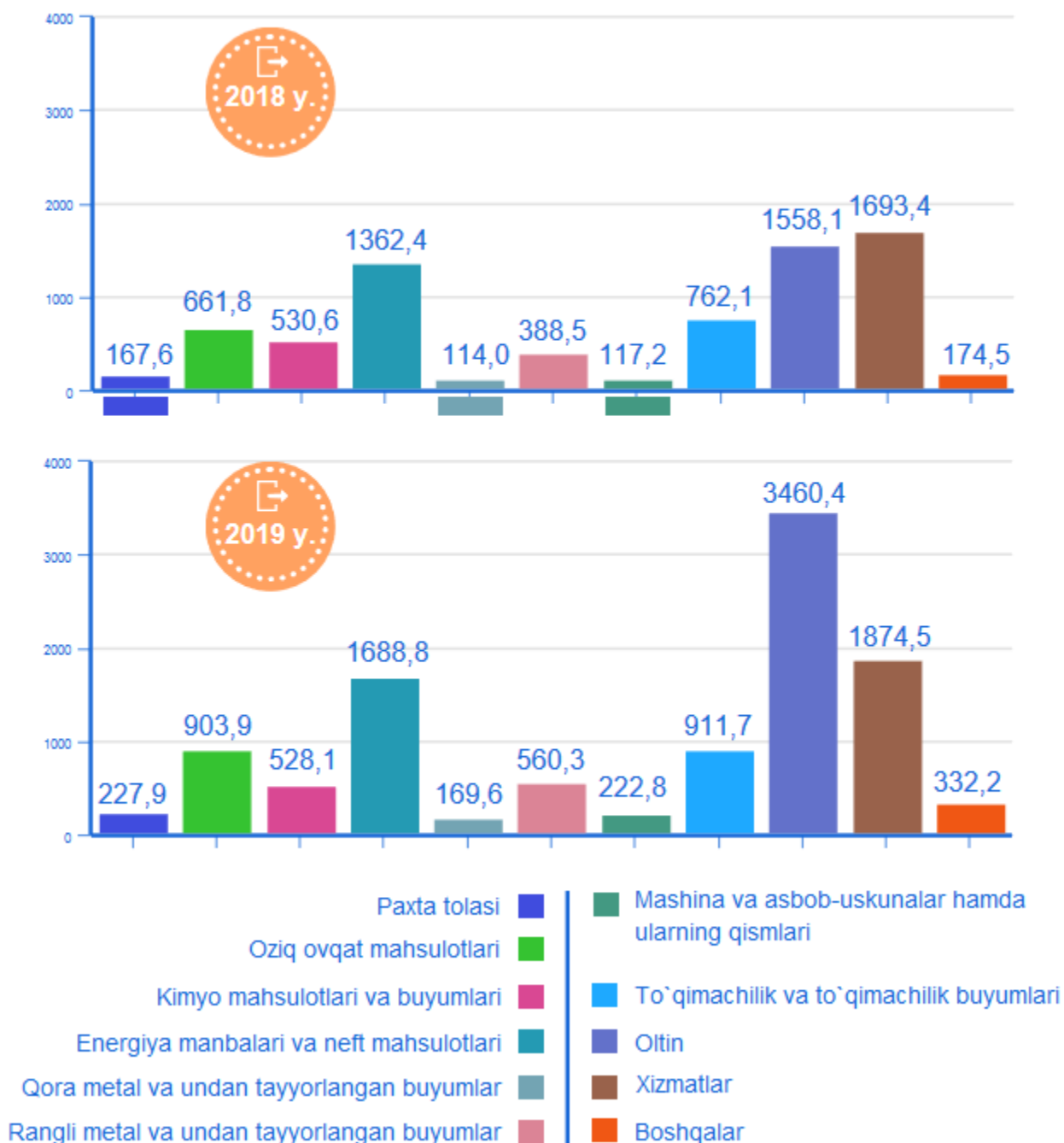
Mamlakat eksport salohiyatini kengaytirish bo'yicha hukumat tomonidan olib borilayotgan siyosat muayyan natijalarga erishishga imkon berdi. Jumladan, hisobot davrida tovarlar va xizmatlar eksportida ishtirok etgan korxonalar soni o'tgan yilning shu davriga nisbatan 838 taga ko'payib, ularning umumiy soni 4540 tani tashkil etdi.

Hisobot davrida tovarlar va xizmatlar eksporti bilan shug'ullanuvchi xo'jalik yurituvchi subyektlarning eksport hajmi 10 880,2 mln. AQSh dollarini tashkil etdi (o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 44,5 % ga teng). Eksport tarkibida tovarlar 82,8 % ulushga ega bo'lib, bular asosan energiya manbalari va neft mahsulotlari (15,5 %), to'qimachilik va to'qimachilik buyumlari (8,4 %), oziq-ovqat mahsulotlari (8,3 %), rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar (5,1 %) hamda kimyo mahsulotlari va buyumlari (4,9 %) hissasiga tog'ri kelmoqda.

Oltin hajmini hisobga olmagan holda, jami tovar va xizmatlar eksporti 7 419,8 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 24,2 % ga o'sdi.

Tovar va xizmatlar eksporti tarkibi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

2019-yilning yanvar-iyul oyida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida o'tgan yilning shu davriga nisbatan sezilarli o'zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta'kidlash joizki, o'tgan yilning mos davriga nisbatan, kimyo mahsulotlari va buyumlaridan tashqari tovar va xizmatlar tarkibi turlarini eksport qilish hajmlarining o'sishi kuzatildi.

Eksport tarkibi

(2019-yil yanvar-iyul)

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mln. AQSH dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSH dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSH dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Jami eksport	10880,2	144,5	100,0	3539,6	127,9	100,0	7340,6	154,1	100,0
Paxta tolasi	227,9	135,9	2,1	0,9	31,4	0,0	226,9	137,8	3,1
Oziq-ovqat mahsulotlari	903,9	136,6	8,3	619,6	138,8	17,5	284,3	131,9	3,9
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	528,1	99,5	4,9	246,3	112,2	7,0	281,8	90,6	3,8
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	1688,8	124,0	15,5	800,6	127,1	22,6	888,1	121,2	12,1
Qora metallar va undan tayyorlangan buyumlar	169,6	148,8	1,6	41,5	2,5 b.	1,2	128,2	131,3	1,7
Rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar	560,3	144,2	5,1	106,0	199,4	3,0	454,2	135,5	6,2
Mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari	222,8	190,2	2,0	153,6	176,4	4,3	69,2	2,3 b.	0,9
To'qimachilik mahsulotlari	911,7	119,6	8,4	470,5	112,7	13,3	441,2	128,1	6,0
Oltin	3460,4	2,2 b.	31,8	-	-	-	-	-	-
Xizmatlar	1874,5	110,7	17,2	936,7	113,0	26,5	937,9	108,5	12,8
Boshqalar	332,2	190,3	3,1	163,8	2,5b.	4,6	168,4	154,5	2,4

Eksport tarkibi dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh. dollari)

Tarkibi	2015-yil	2016-yil	2017-yil	2018-yil	2019-yil
Jami	6819,6	5919,3	6611,4	7530,3	10880,2
Paxta tolasi	342,7	314,8	259,2	167,6	227,9
Oziq-ovqat mahsulotlari	771,3	354,3	419,1	661,8	903,9
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	370,0	530,5	510,2	530,6	528,1
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	1468,8	971,8	863,8	1362,4	1688,8
Qora metallar va undan tayyorlangan buyumlar	79,6	86,9	94,0	114,0	169,6
Rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar	409,2	305,1	393,3	388,5	560,3
Mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari	66,7	111,1	171,2	117,2	222,8
To'qimachilik mahsulotlari	540,9	513,8	653,8	762,1	911,7
Oltin	823,9	738,2	1605,8	1558,1	3460,4
Xizmatlar	1719,0	1777,9	1408,0	1693,4	1874,5
Boshqalar	227,3	214,8	233,3	174,5	332,2

So'nggi besh yil davomida eksport tarkibi dinamikasida diversifikatsiya kuzatildi. Jumladan, to'qimachilik mahsulotlari ulushi 0,4 foiz punktga oshib, 8,4% ni, mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari - 2,0% ni, qora metallar va ulardan tayyorlangan buyumlar - 1,6% ni tashkil etdi. Eksport tarkibi boshqa turlari ulushining pasayishi eksport tarkibida oltin ulushining sezilarli darajada o'sishi (12,1% dan 31,8% gacha) bilan izohlanadi.

Paxta tolasi eksporti ulushining pasayishi uning mamlakatimizda qayta ishlanishini ortishi va shu asosda tayyor to'qimachilik mahsulotlarini keyinchalik eksport qilish maqsadida ishlab chiqarilishi bilan izohlanadi.

2019-yilning yanvar-iyul oylarida eksport qilingan ayrim turdagi mahsulotlar tarkibi

	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
Oziq-ovqat mahsulotlari					
meva va rezavorlar	369,8	114,5	alkagolli va alkagolsiz ichimliklar	6,5	94,2
sabzavotlar	340,5	166,7	qayta ishlangan meva- sabzavot mahsulotlari	29,8	2,2 b.
bug'doy	2,7	13,6	qalampir	69,4	15,5 b.
Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar					
plastmassalar va ulardan tayyorlangan buyumlar	244,1	84,0	korbonat	9,0	107,1
o'g'itlar	92,1	115,4	kimyoviy shtapelli tola	10,2	2,7 b.
farmasevtika mahsuloti	5,1	79,7	ammiak	0,7	58,3
Energiya manbalari va neft mahsulotlari					
tabiiy gaz	1532,3	126,2	motor moylari	3,5	55,6
elektroenergiya	54,1	48,1	tarkibida oltingugurt bo'lgan yoqilg'ilar	3,3	66,0
qayta ishlangan boshqa neft mahsulotlari	28,7	168,8			
Qora va rangli metallar					
mis va mis buyumlari	406,1	157,6	rangli metallar va undan tayyorlangan buyumlar (misdan tashqari)	154,2	117,9
temir burchaklar, prutkalar va maxsus profillar	146,4	138,4	qora metallardan tayyorlangan bosma va dag'al buyumlar	0,4	44,4
Mashina va asbob-uskunalar					
simlar va kabellar	24,8	2,1 b.	yengil avtomobil	52,7	2,1 b.
transformatorlar va akkumlyatorlar	16,6	197,6	avtobuslar va mikroavtobuslar	5,8	193,3
elektr zanjirlarni almashtirish yoki himoya qilish jihozlari	13,2	2,8 b.	yuk vagonlari (sisternalarni qo'shgan holda)	-	-
avtomobillar uchun ehtiyot qismlar va jihozlar	2,6	104,0	yuk avtomobillari va maxsus avtomobillar	6,5	147,7
monitorlar va projektorlar	4,8	90,6	tirkama va yarim tirkamalar	4,6	3,8 b.
Boshqalar					
to'qimachilik mahsulotlari	911,7	119,6	oyoq kiyim, getra va ularning qismlari	10,7	172,6

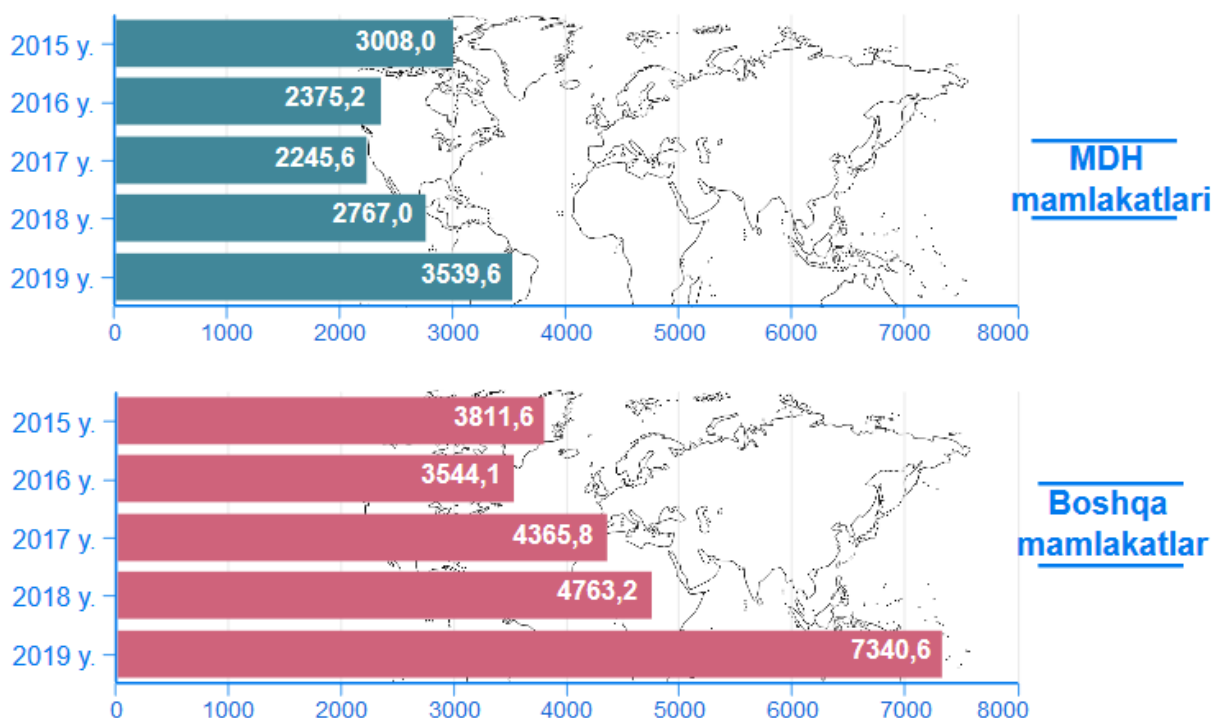
	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
charm xom-ashyosi, charm va jun, ulardan tayyorlangan buyumlar	31,4	66,5	shisha va shisha buyumlar	4,4	73,3
qog'oz, karton va matbaa buyumlari	10,2	87,9	sopol buyumlar	6,6	76,7

Eksportning eng katta ulushi tabiiy gaz (umumiy tovarlar eksporti hajmidagi ulushi 17,0 %), to'qimachilik mahsulotlari (10,1 %), mis va mis buyumlari (4,5 %), meva va rezavorlar (4,1 %) hissasiga to'g'ri keladi.

So'nggi uch yil ichida MDH mamlakatlarga eksport hajmi oshdi, ammo ularning umumiy eksport hajmidagi ulushi 2015 yildagi 44,1 % dan 2019 yilda 32,5% gacha kamaydi. Mos ravishda, boshqa xorijiy mamlakatlarga eksportning jadal o'sishi hisobiga ularning umumiy eksportdagi ulushi 67,5 % tashkil etdi.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga eksport hajmi dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

Eksport qilinayotgan tovar va xizmatlarning asosiy qismi Xitoy (eksport umumiy hajmining 16,4 %), Rossiya (12,8 %), Qozog'iston (7,6 %), Turkiya (6,1 %), Qirg'iziston (3,9 %), Afg'oniston (2,9 %) va Tojikiston (1,6 %) hissasiga to'g'ri keladi.

Joriy yilning yanvar-iyul oylarida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha ettita asosiy hamkor davlatlardan biri bo'lgan Tojikiston Eron o'rniga eksport ulushi bo'yicha o'z o'rnini egalladi. Shu bilan birga, Qirg'iziston yildan yilga Afg'oniston bilan bir qatorda o'z mavqeini mustahkamlamoqda.

Respublika eksportida asosiy hamkor davlatlarning

(yanvar-iyul)

2017 y.	2018 y.	2019 y.
1 Rossiya Federatsiyasi 17,2 %	1 Xitoy 19,4 %	1 Xitoy 16,4 %
2 Xitoy 16,5 %	2 Rossiya Federatsiyasi 15,1 %	2 Rossiya Federatsiyasi 12,8 %
3 Qozog'iston 8,5 %	3 Qozog'iston 10,7 %	3 Qozog'iston 7,6 %
4 Turkiya 7,0 %	4 Turkiya 6,8 %	4 Turkiya 6,1 %
5 Afg'oniston 5,1 %	5 Afg'oniston 5,1 %	5 Qirg'iziston 3,9 %
6 Eron 2,2 %	6 Qirg'iziston 1,9 %	6 Afg'oniston 2,9 %
7 Tojikiston 1,6 %	7 Eron 1,6 %	7 Tojikiston 1,6 %

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha jug'rofiyasi o'tgan yilning shu davriga nisbatan 144 davlatdan 151 davlatgacha o'sdi.

**O'zbekiston Respublikasining
asosiy hamkor davlatlariga amalga oshirilgan eksport hajmi**
(yanvar-iyul)

Davlat nomi	mln. AQSh dollari		o'sish sur'ati, %		o'rn	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Xitoy	1462,7	1784,9	133,9	122,0	1	1
Rossiya	1133,6	1397,9	99,7	123,3	2	2
Qozog'iston	806,8	827,2	143,4	102,5	3	3
Turkiya	513,7	667,3	110,4	129,9	4	4
Qirg'iziston	144,7	429,1	139,2	3,0 b.	6	5
Afg'oniston	381,3	316,8	114,2	83,1	5	6
Tojikiston	121,2	171,3	112,5	141,4	8	7
Eron	122,1	129,8	82,7	106,3	7	8
Fransiya	98,0	108,8	118,4	111,1	9	9
Ukraina	56,2	77,5	107,6	137,7	10	10
Birlashgan Arab Amirliklari (BAA)	27,6	76,6	122,4	2,8 b.	13	11
Koreya Respublikasi	55,0	56,9	86,5	103,4	11	12
Turkmaniston	25,0	55,0	61,3	2,2 b.	15	13
Pokiston	15,0	50,6	4,1 b.	3,4 b.	25	14
Buyuk Britaniya	21,6	46,1	85,7	2,1 b.	21	15
Latviya	25,1	30,1	49,2	119,9	14	16
Germaniya	22,4	27,8	155,7	123,8	18	17
Belarus Respublikasi	21,8	26,2	165,3	120,5	20	18

Davlat nomi	mln. AQSh dollari		o'sish sur'ati, %		o'rn	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Polsha	21,8	24,8	118,2	113,6	19	19
Ozarbayjon	16,4	23,9	184,6	145,6	24	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan energiya manbalari va neft mahsulotlari, kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar hamda oziq-ovqat mahsulotlari kiradi.

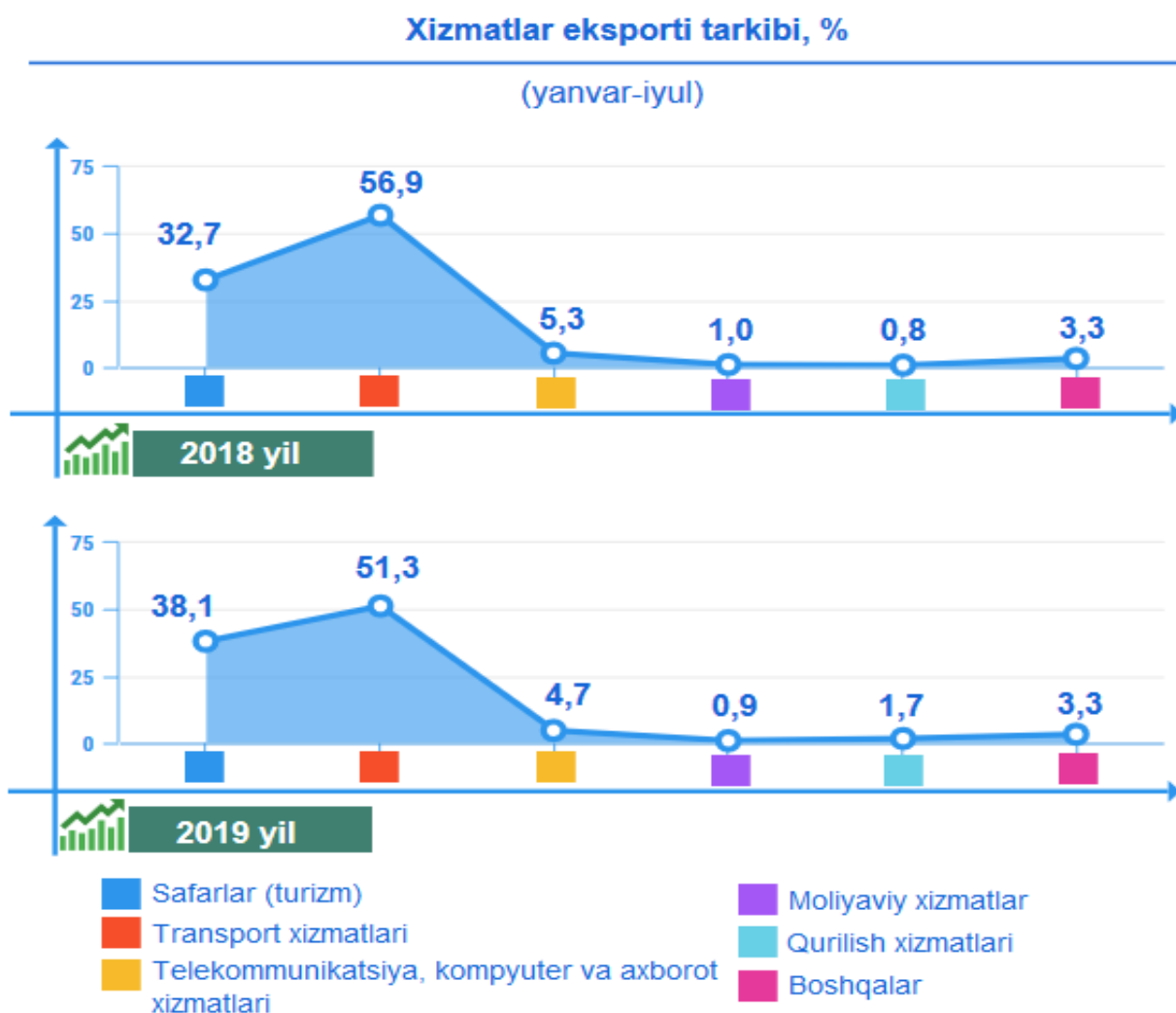
Respublikaning ayrim davlatlar bilan eksport tarkibi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

	Xitoy		Rossiya		Qozog'iston		Turkiya	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Jami eksport	1462,7	1784,9	1133,6	1397,9	806,8	827,2	513,7	667,3
paxta tolasi	51,1	141,4	2,7	0,4	280,1	181,4	8,1	7,7
oziq-ovqat mahsulotlari	32,8	35,5	96,2	116,4	268,7	166,9	13,9	78,4
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	93,8	91,2	99,3	102,0	58,0	69,6	67,9	36,2
energiya manbalari va neft mahsulotlari	606,6	768,2	278,7	480,8	325,1	285,4	1,6	8,7
qora metallar	2,1	0,3	2,6	1,7	5,1	30,6	2,9	4,1
rangli metallar	31,2	59,0	20,3	51,4	12,5	29,1	283,9	368,0
mashina va asbob-uskunalar	2,3	2,1	39,5	40,2	22,9	71,7	16,1	35,2

	Xitoy		Rossiya		Qozog`iston		Turkiya	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
To`qimachilik mahsulotlari	184,1	251,6	327,0	352,4	24,8	22,8	82,9	95,4
xizmatlar	416,1	408,0	247,7	230,7	57,6	73,2	32,9	31,3
boshqalar	42,7	27,4	19,7	21,8	20,7	63,3	3,6	2,3

Xizmatlar eksporti hajmi 1 874,5 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 17,2 % ini tashkil etib, o`tgan yilning shu davriga nisbatan 10,7 % ga o`sganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport xizmatlari, turizm xizmatlari, telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari hamda moliyaviy xizmatlar hissasiga to`g`ri keladi.

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

2019-yilning yanvar-iyul oyida jami 840,7 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot mahsulotlari 779,6 mln. AQSh dollariga eksport qilindi (o'sish sur'ati mos ravishda - 120,3 % va 146,7 %). Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 409,8 mln. AQSh dollariga teng 573,3 ming tonnadan ortiq sabzavot, shuningdek 369,8 mln. AQSh dollari qiymatidagi 267,4 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi (qiymat ko'rinishidagi o'sish sur'ati o'tgan yilning shu davriga nisbatan mos ravishda 196,4 % va 114,5 % ni tashkil etdi).

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

(yanvar-iyul, 2019 y.)

Hukumatimiz tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2019 yilning yanvar-iyul oylarida umumiy eksportdagi meva va sabzavotlarning ulushi 7,1% ni tashkil etdi.

Respublikamizda yetishtirilgan meva va sabzavot mahsulotlarining asosiy bozorlari eksport geografiyasi

(yanvar-iyul)

Davlat nomi	2018-yil			2019-yil		
	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, %	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, %
Qirg'iziston	48,3	48,0	9,0	68,4	243,7	31,3
Qozog'iston	374,9	270,9	51,0	337,7	171,2	22,0
Rossiya	116,6	85,9	16,2	153,2	92,9	11,9
Turkiya	12,2	13,0	2,4	49,8	77,5	9,9
Pokiston	12,1	9,5	1,8	21,0	41,1	5,3
Afg'oniston	41,0	29,4	5,5	23,6	35,2	4,5
Ukraina	6,1	4,4	0,8	46,7	31,2	4,0
Xitoy	28,2	20,4	3,8	27,1	23,2	3,0
Eron	7,0	5,8	1,1	12,7	9,7	1,2
Tojikiston	0,6	0,4	0,1	7,7	6,6	0,8
Iroq	2,8	3,0	0,6	13,4	5,7	0,7
Belarus Respublikasi	3,8	3,7	0,7	9,2	5,4	0,7
Germaniya	1,4	2,5	0,5	1,8	3,8	0,5
Ozarbajjon	1,9	2,1	0,4	3,7	3,7	0,5
Turkmaniston	3,3	1,7	0,3	13,2	3,3	0,4
Polsha	0,1	0,2	0,04	7,8	3,1	0,4
Boshqalar	38,7	30,7	5,8	43,7	22,2	2,8

*- qiymat ifodasidan

To'qimachilik mahsulotlari eksporti

2019-yilning o'tgan davri mobaynida 911,7 mln. AQSh dollari miqdorida to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirildi. Bu ko'rsatkich 2018-yilning mos davriga nisbatan 19,6 % ga o'sib, umumiy eksport hajmining 8,4 % ini tashkil qildi. Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibidan paxtadan yigirilgan ip (57,5 %), tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (23,5 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 368 turdan ortiq mahsulotlar dunyoning 52 ta davlatiga eksport qilindi.

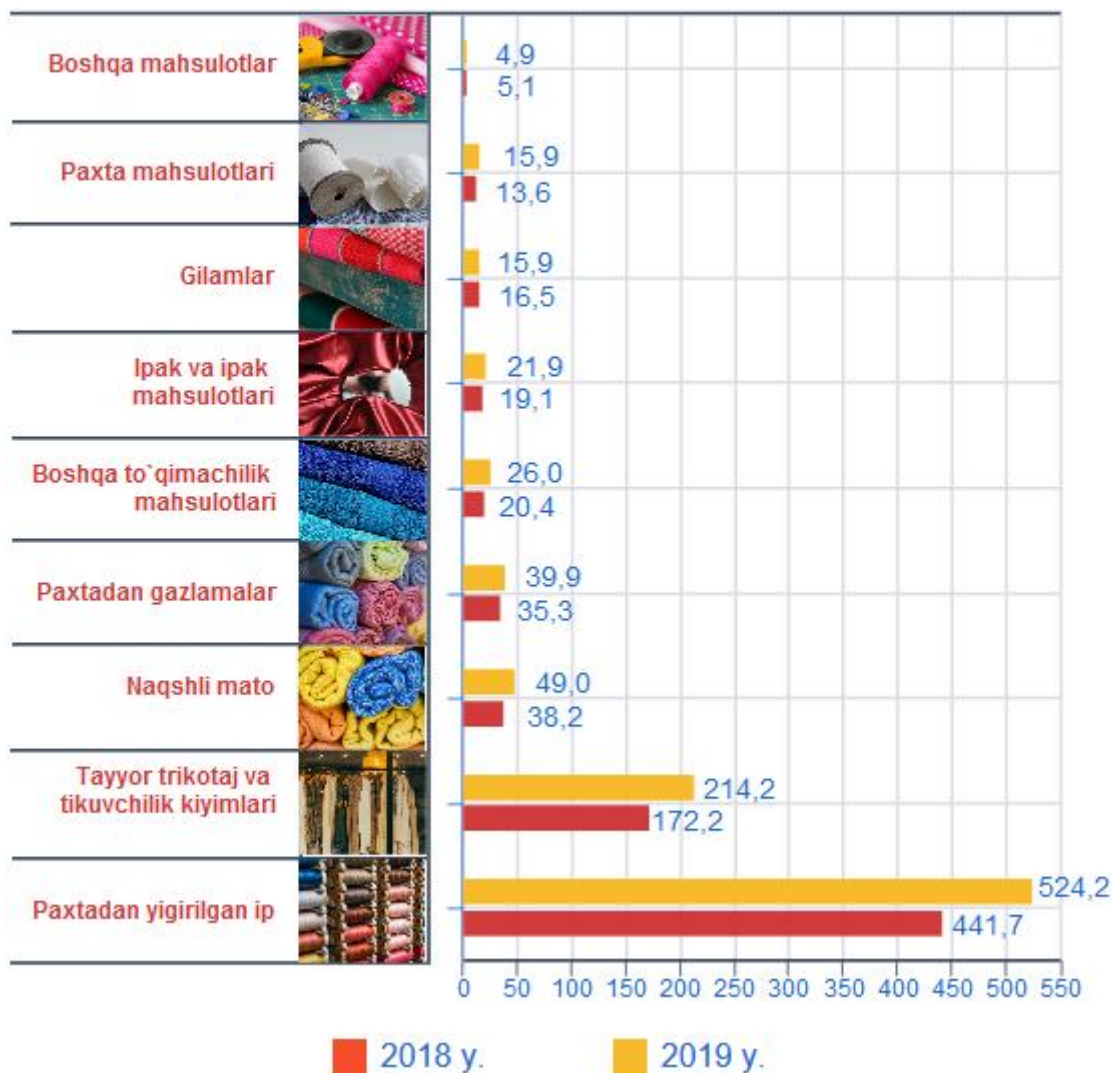
To'qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

	2017 y.	2018 y.	2019 y.
Paxtadan yigirilgan ip	353,1	441,7	524,2
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	171,7	172,2	214,2
NAQShli mato	31,3	38,2	49,0
Paxtadan gazlamalar	31,9	35,3	39,9
Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	18,5	20,4	26,0
Ipak va ipak mahsulotlari	11,7	19,1	21,9
Gilamlar	15,7	16,5	15,9
Paxta mahsulotlari	16,1	13,6	15,9

To'qimachilik mahsulotlari eksporti tarkibi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

Davlatlar kesimida to'qimachilik mahsulotlari eksporti dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2017-yil	2018-yil	2019-yil
Rossiya Federatsiyasi	314,3	327,0	352,4
Xitoy	117,1	184,1	251,6
Turkiya	61,3	82,9	95,4
Qirg'iziston	31,7	36,7	51,4

Davlatlar	2017-yil	2018-yil	2019-yil
Eron	15,6	12,1	27,4
Qozog`iston	28,1	24,8	22,8
Ukraina	6,6	9,9	14,8
Polsha	11,2	12,9	14,4
Belarus Respublikasi	8,8	12,6	13,9
Misr	0,3	0,7	7,6
Italiya	1,9	4,2	7,4
Bangladesh	9,2	13,4	6,8
Pokiston	0,4	2,6	5,6
Tojikiston	3,3	1,5	5,3
Ozarbajjon	1,5	2,5	5,2
Koreya Respublikasi	14,9	6,0	4,4
Germaniya	1,7	2,0	4,3
Moldova Respublikasi	1,5	1,8	3,6
Vyetnam	4,0	1,8	2,6
Afg`oniston	3,4	4,4	2,6

Respublikaning to`qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag`batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

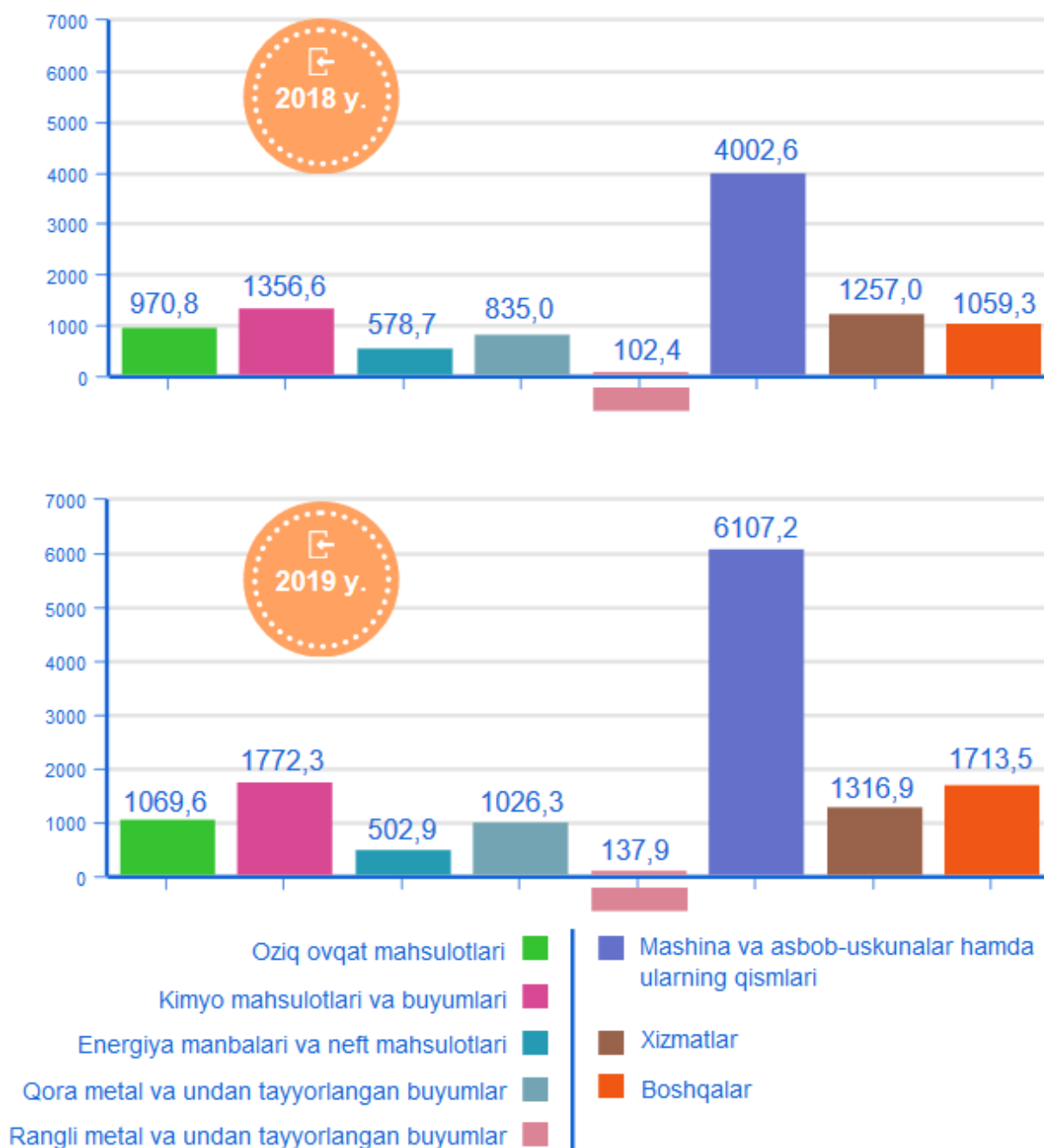
To`qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Rossiya Federatsiyasi (352,4 mln. AQSh dollari – 38,6 %), Xitoy (251,6 mln. AQSh dollari – 27,6 %) va Turkiya (95,4 mln. AQSh dollari – 10,5 %) davlatlariga tegishli.

IMPORT

Joriy yilning yanvar-iyul oyida import hajmi 13 646,6 mln. AQSh dollariga (o`sinh sur`ati 34,3 %) teng bo`ldi. Import tarkibida eng katta ulush mashina va asbob uskunalar hamda ularning qismlari (44,8 %), kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar (13,0 %) hamda oziq-ovqat mahsulotlari (7,8 %) hisobiga to`g`ri keldi.

Tovar va xizmatlar importi tarkibi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

2019 yil yanvar-iyul oylarida import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, o'tgan yilning mos davriga nisbatan mashina va asbob-uskunalar hamda ularning qismlari importining ulushi 39,4 % dan 44,8 % gacha o'sdi, oziq-ovqat mahsulotlari importining ulushi esa 9,6 % dan 7,8 % ga kamaydi.

MDH va boshqa xorijiy davlatlardan importning tarkibi

(2019 yil yanvar-iyul)

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Jami import	13646,6	134,3	100,0	4607,9	113,7	100,0	9038,7	147,9	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari	1069,6	110,2	7,8	708,4	98,1	15,4	361,2	145,2	4,0
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	1772,3	130,6	13,0	374,6	142,9	8,1	1397,7	127,7	15,5
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	502,9	86,9	3,7	479,7	86,2	10,4	23,2	104,5	0,3
Qora metallar va ulardan yasalgan buyumlar	1026,3	122,9	7,5	676,9	113,7	14,7	349,4	145,7	3,9
Rangli metallar va ulardan tayyorlangan buyumlar	137,9	134,8	1,0	89,6	119,8	1,9	48,3	175,5	0,5
Mashina va asbob-uskunalar	6107,2	152,6	44,8	701,9	115,6	15,2	5405,3	159,2	59,8
Xizmatlar	1316,9	104,8	9,6	585,2	107,5	12,7	731,7	102,7	8,1
Boshqalar	1713,5	161,8	12,6	991,5	143,5	21,6	722,0	196,0	7,9

Importning eng katta ulushi jumladan energiya manbalari va neft mahsulotlari (95,4 %), qora metallar va ulardan yasalgan buyumlar (66,0 %), oziq-ovqat mahsulotlari (66,2 %), shuningdek, rangli metallar va ulardan tayyorlangan buyumlar (65,0 %) MDH mamlakatlariga to'g'ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashina va asbob-uskunalar (88,5%), kimyoviy mahsulotlar va undan tayyorlangan mahsulotlar (78,9%) hissasiga to'g'ri keladi.

Import tarkibi dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

	2015-yil	2016-yil	2017-yil	2018-yil	2019-yil
Jami import	7765,5	6644,4	7727,4	10162,5	13646,6
Oziq-ovqat mahsulotlari	995,0	819,2	779,6	970,8	1069,6
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	1321,0	1228,9	1286,2	1356,6	1772,3
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	454,2	343,0	379,7	578,7	502,9
Qora metallar va ulardan yasalgan buyumlar	461,7	428,2	637,5	835,0	1026,3
Rangli metallar va ulardan tayyorlangan buyumlar	85,1	57,7	77,8	102,4	137,9
Mashina va asbob-uskunalar	3294,6	2681,6	2718,2	4002,6	6107,2
Xizmatlar	551,4	418,8	1009,9	1257,0	1316,9
Boshqalar	602,6	666,9	838,6	1059,3	1713,5

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2019-yilning yanvar-iyul oyi mobaynida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 3 424,2 mln. AQSh dollariga ko'p import qilindi va 12 329,7 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 1 316,9 mln. AQSh dollarga yetgan.

Import qilingan ayrim turdagi mahsulotlar tarkibi

(2019 yil yanvar-iyul)

	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
Oziq-ovqat mahsulotlari					
shakar homashyosi	109,7	182,8 b.	kakao va undan tayyorlangan mahsulotlar	28,3	148,9
bug'doy	214,8	139,4	qandolat mahsulotlari	39,2	186,7

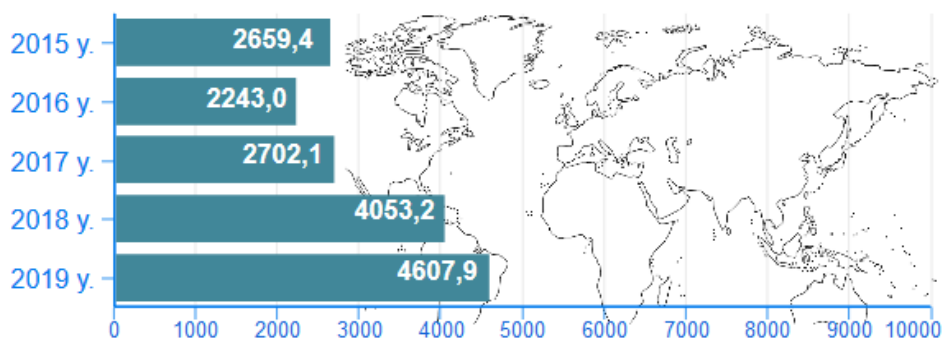
	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
un	51,9	72,0	pista moyi	106,2	147,9
tayyor hayvon yemi	80,0	110,3	margarin	20,4	120,0
choy	26,4	84,3	sitrus mevalar	24,5	169,0
kartoshka	15,0	42,4	go'sht va yarim tayyor oziq-ovqat mahsulotlari	13,5	153,4
Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar					
farmasevtika mahsulotlari	555,6	115,8	o'simliklarni o'stirish regulyatorlari	53,4	144,7
plastmassa va plastmassa buyumlar	436,0	149,0	kimyoviy iplar	34,1	101,2
kauchuk va rezina mahsulotlari	134,9	130,8	kimyoviy shtapelli tola	31,5	92,6
organik kimyo birikmalari mahsuloti	87,3	116,2	aralashmalar va erituvchilar	40,7	154,8
parfyumeriya- kosmetika va yuvish vositalari	114,9	153,6	kaustik soda	19,2	94,1
bo'yoq ekstraktlari	77,9	112,6	kimyoviy va mineral o'g'itlar	43,7	4,5 b.
Energiya manbalari va neft mahsulotlari					
neftni qayta ishlash mahsulotlari	340,7	101,5	aglomerlanmagan lignit yoki jigarrang ko'mir	12,1	79,1
neft xom-ashyosi	67,0	37,8	elektroenergiya	25,1	74,7

	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
Qora va rangli metallar					
qora metall va undan tayyorlangan buyumlar	1026,3	122,9	rangli metall va undan tayyorlangan buyumlar	137,9	134,8
Mashina va asbob-uskunalar					
avtomobil uchun ehtiyot qismlar va buyumlar	503,2	116,1	ekskavatorlar va buldozerlar	206,9	110,4
to'qimachilik tolasini qayta ishlash mashinalari	295,3	96,4	kir yuvish va idish yuvish mashinalari, quritgichlar, sentrafugalar	268,0	172,0
yuk avtomobillari va maxsus avtomobillar	296,7	157,4	yengil avtomobillar	205,7	175,1
konditsionerlar, sovutkichlar, muzlatkichlar va isitgichli uskunalar	385,7	178,6	shinalar va pokrishkalar	110,7	98,4
qishloq xo'jaligi mashinalari va boshqa uskunalar	164,9	85,8	tibbiy asbob-uskunalar	154,1	169,0
tuproqni maydalovchi uskunalar	249,0	151,6	elektron dvigatellar, generatorlar va transformatorlar	171,5	133,4
vakum va suyuqlik nasoslari	294,6	194,3	neftgaz quvurlari uchun truba va trubkalar	123,3	114,0
uchuvchi apparatlar	398,3	3,0 b.	oziq ovqatsanoati uchun uskunalar	36,5	50,3
Boshqalar					
yog'och va yog'och buyumlar	343,5	97,5	boshqa tirik o'simliklar	19,2	59,1
qog'oz, karton va chop etilgan buyumlar	149,4	121,9	asbest	16,8	58,3
sement	105,6	132,3	qimmatbaho bo'lmagan metallardan ishlangan oshxona asbob-anjomlari	23,2	122,8

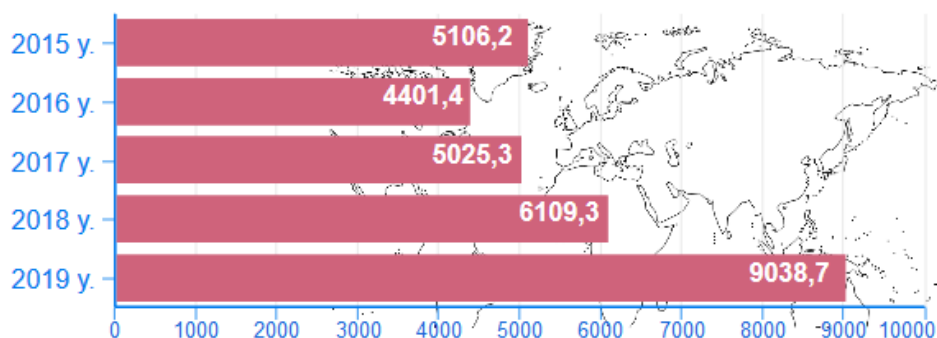
	mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %		mln. AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, %
rangli metall konsentartlari va rudalari	213,0	3,3 b.	o'rindiq mebellar	23,1	172,4
tosh, gips va keramik buyumlar	93,9	2,0 b.	o'yinchoqlar, o'yinlar va sport anjomlari	16,4	170,8
qurilish majmualari konstruksiyasi	231,0	4,9 b.	yirik shoxli mollar	71,2	4,9 b.
shisha va shishadan tayyorlangan buyumlar	43,2	112,5	tirik uy parrandalari	4,5	77,6

MDH va boshqa xorijiy davlatlardan tovar importi hajmlari dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSH dollari)

**MDH
mamlakatlari**

**Boshqa
mamlakatlari**

MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlar bilan import ulushining dinamikasi barqaror nisbati saqlanib qolmoqda va joriy davrda 33,8:66,2 ni tashkil etdi.

Hisobot davri natijalariga ko'ra, import bo'yicha hamkor-davlatlar orasida Rossiya Federatsiyasini 16,0% ulushi bilan ortda qoldirgan holda Xitoy umumiy import hajmida 20,2% ulushi bilan birinchi o'rinni egalladi.

O'zbekiston Respublikasi tomonidan importning jadal o'sishi tufayli Singapur (o'sish sur'ati o'tgan yilning shu davriga nisbatan 10,4 b.), Braziliya (9,5 b.) va Eron (2,0 b.) yirik import hamkor-davlatlar yigirmatalikga kirdi.

Tovarlar va xizmatlar importidagi yigirmata yirik hamkor-davlatlar

(yanvar-iyul)

Davlat nomi	mln. AQSH dollari		o'sish sur'ati, %		o'zni	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Xitoy	1811,2	2754,9	129,4	152,1	2	1
Rossiya	2087,0	2188,0	141,1	104,8	1	2
Koreya Respublikasi	851,5	1525,1	130,3	179,1	4	3
Qozog'iston	864,0	1167,8	155,4	135,2	3	4
Turkiya	647,8	729,5	174,6	112,6	5	5
Germaniya	363,3	521,4	98,5	143,5	6	6
AQSH	262,0	449,3	2,1 b.	171,5	7	7
Turkmaniston	92,5	260,7	130,0	2,8 b.	15	8
Litva	146,4	245,1	89,8	167,4	11	9
Yaponiya	118,7	220,4	161,4	185,7	14	10
Latviya	244,9	217,3	2,0 b.	88,7	8	11
Italiya	130,2	208,3	143,5	160,1	13	12
Hisdiston	145,5	192,3	81,0	132,2	12	13
Belarus Respublikasi	207,7	188,4	4,4 b.	90,7	9	14

Davlat nomi	mln. AQSH dollari		o'sish sur'ati, %		o'rni	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Ukraina	189,3	153,7	191,8	81,2	10	15
Eron	55,6	113,6	186,5	2,0 b.	23	16
Singapur	9,4	97,5	164,2	10,4 b.	42	17
Shveysariya	81,4	88,4	94,1	108,6	17	18
Braziliya	9,0	85,7	4,0	9,5 b.	44	19
Tojikiston	86,0	82,6	2,9 b.	96,1	16	20

Respublika importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi

(yanvar-iyul)

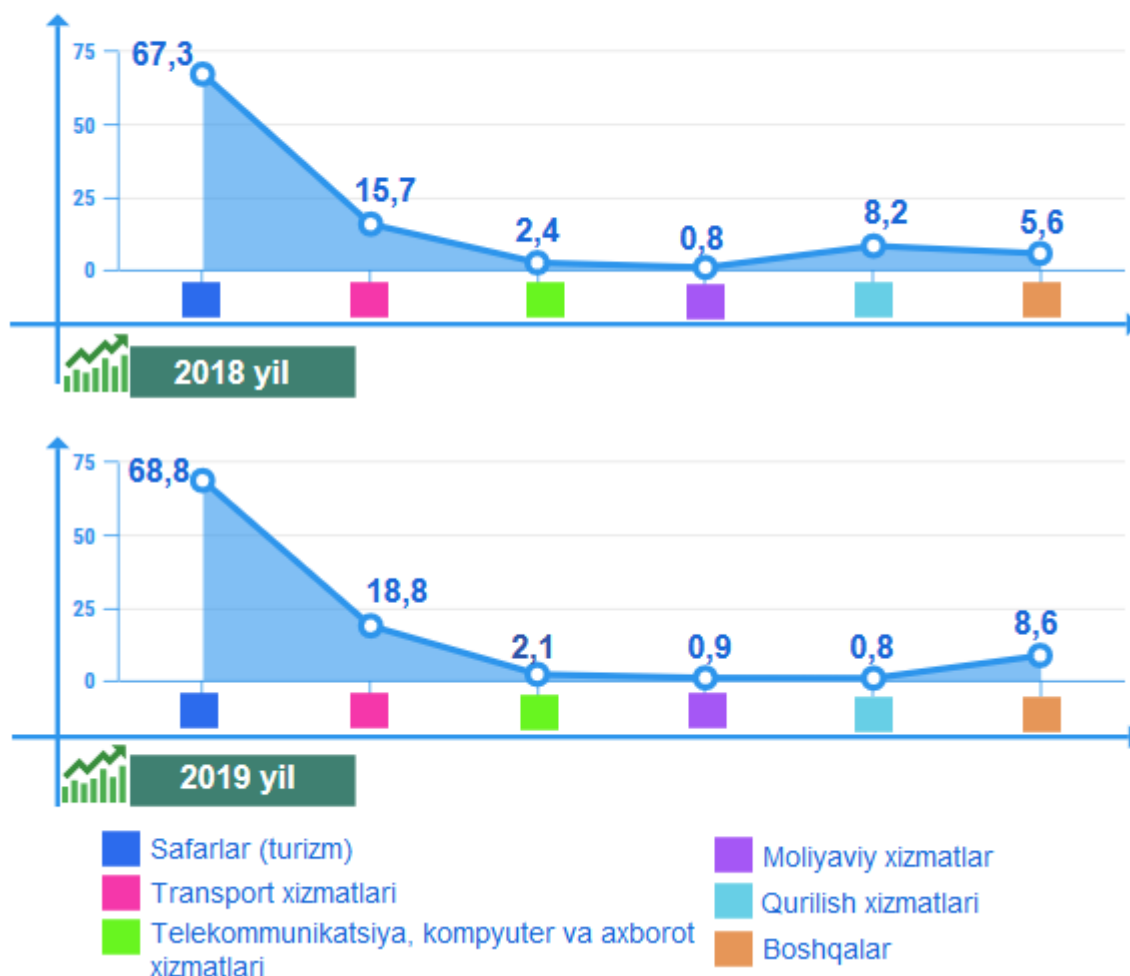
2017 y.	2018 y.	2019 y.
1 Rossiya Federatsiyasi 19,1 %	1 Rossiya Federatsiyasi 20,5 %	1 Xitoy 20,2 %
2 Xitoy 18,1 %	2 Xitoy 17,8%	2 Rossiya Federatsiyasi 16,0 %
3 Koreya Respublikasi 8,5 %	3 Qozog'iston 8,5 %	3 Koreya Respublikas 11,2%
4 Qozog'iston 7,2 %	4 Koreya Respublikas 8,4 %	4 Qozog'iston 8,6%
5 Turkiya 4,8 %	5 Turkiya 6,4 %	5 Turkiya 5,3 %
6 Germaniya 4,8 %	6 Germaniya 3,6 %	6 Germaniya 3,8 %
7 Braziliya 2,9 %	7 AQSH 2,6 %	7 AQSH 3,3 %

2019-yilning yanvar-iyul oyida respublikaga 146 dan ortiq xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan.

Shulardan 7 ta eng yirik bo'lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Koreya Respublikasi, Qozog'iston, Turkiya, Germaniya va AQSh hamkor davlatlaridan jami import hajmi 9 335,1 mln. AQSh dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 68,4 % ini tashkil qiladi.

Xizmatlar importi tarkibi, %

(yanvar-iyul)

Xizmatlar importi hajmi 1 316,9 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 9,6 % ini tashkil etdi va o'tgan yilning shu davriga nisbatan 4,8 % ga oshgan. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm xizmatlari), transport xizmatlari, telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari hamda moliyaviy xizmatlaridan iborat bo'ldi.

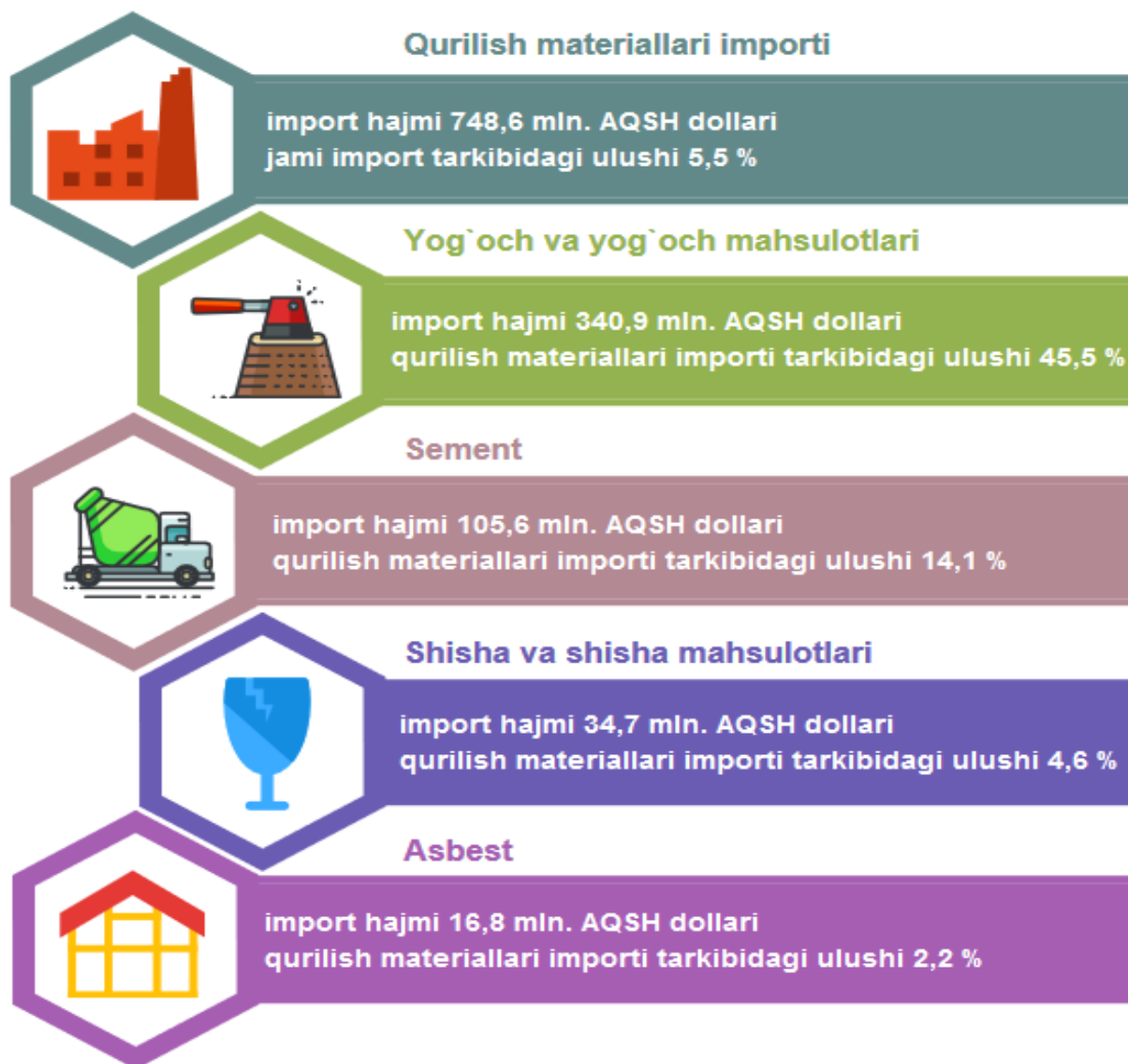
Qurilish materiallari importi

2019-yilning yanvar-iyul oyi mobaynida 748,6 mln. AQSh dollari miqdorida qurilish materiallari importi hajmi amalga oshirildi. Bu ko'rsatkich 2018-yilning mos davriga nisbatan 18,1 % ga o'sib, umumiy import hajmining 5,5 % ini tashkil qildi.

Import qilingan qurilish materiallari tarkibidan yog'och va yog'och mahsulotlari (45,5 %), sement (14,1 %), shisha va shisha buyumlar (4,6 %) hamda asbest (2,2 %) asosiy ulushni egallagan.

Qurilish materiallari importi

(yanvar-iyul, 2019 y.)

Yuqoridagi infografikadan ko'rinib turibdiki, 2019-yilning yanvar-iyul oyida qurilish materiallari import hajmi 2018-yilning mos davriga nisbatan sezilarli darajada oshgan. Qurilish materiallari importi hajmining o'sishiga yurtimizda olib borilayotgan bunyodkorlik, xususan, keng ko'lamdagi qurilish-rekonstruktsiya ishlarini amalga oshirilishi sabab bo'lmoqda.

Qurilish materiallari importi dinamikasi

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

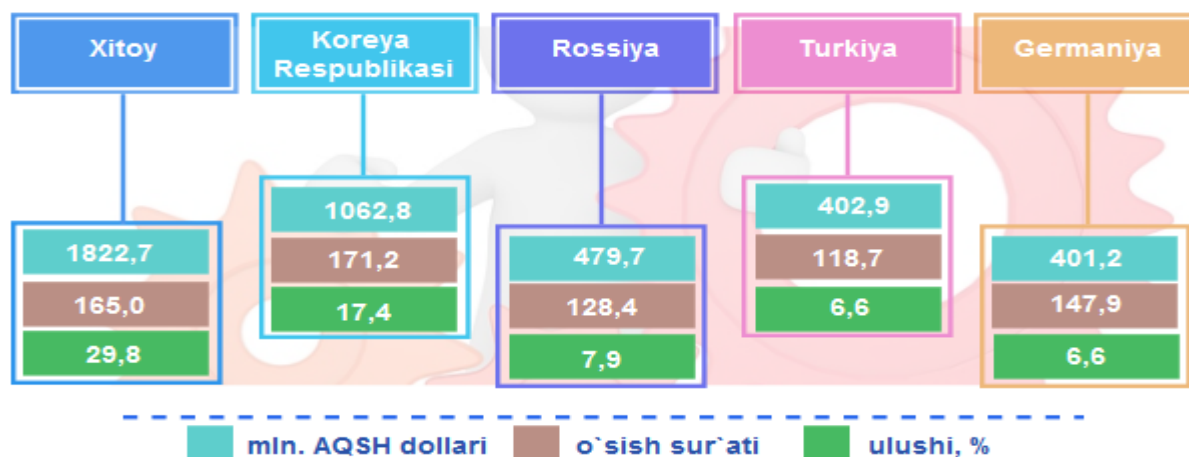
	2015-yil	2016-yil	2017-yil	2018-yil	2019-yil
Sement	0,2	1,1	11,3	79,8	105,6
Yog'och va og'och mahsulotlari	136,4	205,4	253,9	344,2	340,9
Asbest	10,0	11,1	17,6	28,8	16,8
Shisha va shisha buyumlar	17,4	11,1	22,3	28,2	34,7

Shu o'rinda ta'kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan qurilish mahsulotlari importi o'rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarini ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan to'yintirish bo'yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

Yuqorida qayd etib o'tilganidek, import tarkibida asosiy ulushni tashkil qilayotgan mashina va asbob-uskunalar hamda kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar asosan qaysi davlatlardan respublikamizga olib kirilayotganligi quyidagi jadvallardan ko'rish mumkin.

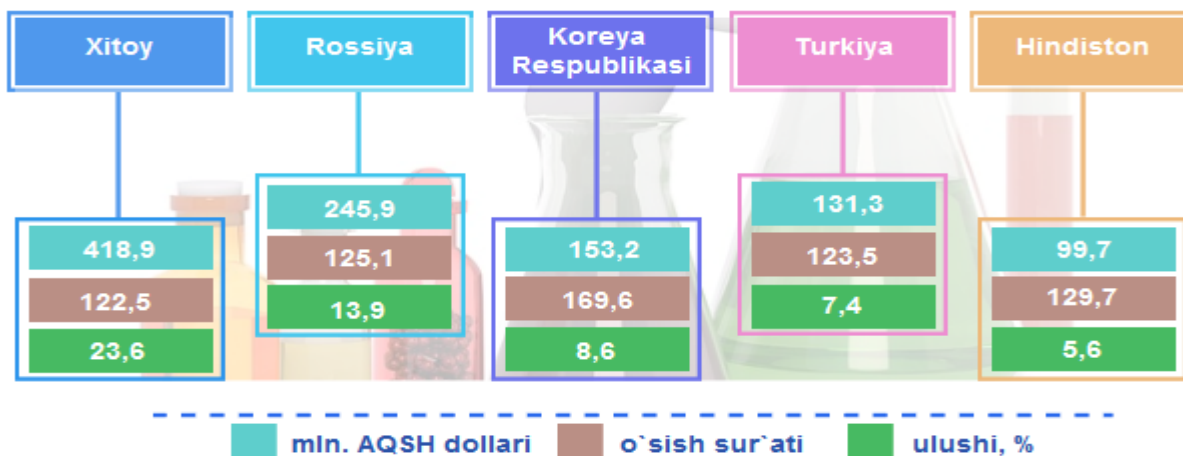
Mashina va asbob-uskunalar import qilingan asosiy hamkor davlatlar

(yanvar-iyul, 2019 y.)

**Kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar
import qilingan asosiy hamkor davlatlar**

(yanvar-iyul, 2019 y.)

Yurtimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida mamlakatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o`rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.

**Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi boshqarmasi
Tel.:71-230-80-42 (43)**